

O I S

O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberálně-konzervativní chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

Kolikrát už my jsme viděli rozzářený vánoční stromek za zvuků koled, kolikrát už jsme zdvíhali sklenky, abychom se rozloučili se starým rokem a přivítali ten nový. Mokrát a přesto má tento rituál nenapodobitelný a nevyčerpateľný náboj a to je dobře. Bez něho by byl náš život o něco plošší a nudnější. Potřebujeme rituály, neboť ty nás uklidňují a ubezpečují nás, že svět je zatím jakž takž v pořádku.

K podobným rituálům patří i předsevzetí, zejména ta novoroční. Člověk chce být v novém roce tak trochu lepším. Tušíme, jak to skončí, ale přesto se snažíme a to je jejich pozitivum. Nevzdáváme to, protože staří, to je podle některých ztráta ideálů. Tak se jich držme!

Motto

„Malé dary přátelství upevňují, velké jej ohrožují.“

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Když děti nedělají nic, dělají neplechu.“

„Všichni nenávidějí peníze - pokud nejsou jejich.“ *Talmud*

„Kacířství je jen jiné slovo pro svobodu myšlení.“

„Není moudrý ten, kdo ví mnoho, ale, ten, kdo ví, co je třeba.“

„Ziskáváš-li nové přátele, važ si i starých!“

„Přátelství může skončit láskou, ale láska nikdy nemůže skončit přátelstvím.“

„Nejde o to, jestli po smrti existuje život, ale jestli jsme před smrtí žili.“

„Jestliže se člověk hádá s blbcem víc, jak půl minuty, hádají se pak už dva blbci.“ *Jan Werich*

Víte, že?

- V Česku hrozí 12,2% lidí chudoba a sociální vyloučení. Je to z 28 zemí EU **nejméně**. Průměr EU je 21,7% a nejhorší situace je v Bulharsku (32,8), Rumusku (32,5) a Řecku (31,8). Nejlepší kromě Česka ve Slovinsku (16,2), Slovensku (16,3) a Finsku (16,5). Německo j edesáté s 18,7 %.
- Nejsevernější a nejnižnější body Česka jsou od sebe vzdušnou čarou 278 km, nejzápadnější a nejvýchodnější pak 493 km. Pomyslným těžištěm, tedy ideálním středem České republiky je Golčův Jeníkov, ležící na půl cesty mezi Kutnou Horou a Havlíčkovým Brodem.
- Nejstarším dosud fungujícím klášterem na našem území je benediktýnský Břevnovský klášter v Praze, založený r. 993. Založili ho Boleslav II. a pražský biskup Vojtěch.
- Inteligence vycvičená na 1,77 milionu elektrokardiogramů slušně předpoví, kdo do roka a do dne zemře. A kdo nikoliv. Odhalí dokonce i problémy se srdcem u lidí, které lékaři považovali za zdravé. Taková inteligence by nás mohla naučit, které přehlízené detaily v elektrokardiogramech jsou vlastně kriticky důležité. Potíž je v tom, že u umělé inteligence nikdy nevíte, jak to dělá.. <http://jdem.cz/ffjiv3>

Zajímavá matematika

Po Silvestru něco lehčho....Ve kterém městě je velikost XL menší než velikost L? A teď něco malinko těžšího. Pálka s míčkem stojí 11 €. Pálka je o 10 € dražší než míček. Kolik stojí míček? Ne, nic jste nepropásli, neplatí se u nás od Nového roku eurem! Rybník zarůstá leknínem takovým tempem, že se každý den jeho plocha zdvojnásobí. Celý zaroste za 48 dní. Za kolik dní zaroste z poloviny?

Nad lednem

Český název měsíce pochází od slova *led* – měsíc ledu. Původně byl tento měsíc ve východní Evropě označován jako měsíc vlka. Zpočátku byl leden v římském kalendáři až 11. měsíc v roce. Teprve v roce 153 došlo ke změně začátku roku z 1. března na 1. leden. Tak začínat rok jarem mělo svoji logiku. Astrologicky je na začátku ledna Slunce ve znamení Kozoroha a na konci ve znamení Vodnáře. V astronomických termínech začíná v souhvězdí Střelce a končí v souhvězdí Kozoroha. Máme své vlastní názvy měsíců místo mezinárodního *Januar, Februar*. Za informaci, že jde o ledový měsíc, platíme tím, že tomu cizinci nerozumí a musíme měsíce číslovat.

K lednu se vážou i četné pranostiky:

Na Boží narození o bleši převalení, na Nový rok o slepičím kroku, na Tři krále o tři dále.

Leden ve dne svítí, v noci páli.

Lednové slunce je jako panská přízeň.

Leden studený – duben zelený.

Lednový déšť z pecnu odkrajuje.

Česká přísloví přeložená do vědecké češtiny

46. Pátrání po lignu adaptovaném na předmět denní potřeby se u reflektanta ataku šelmy čeledi Canidae setkává s úspěchem za všech podmínek. *Kdo chce psa bít, hůl si vždy najde.*

47. Kontakt malých množství sloučeniny kyslíku a vodíku se zemským povrchem probíhající v delších časových intervalech je schopen plně nahradit tentýž děj probíhající v intervalech kratších. *Nemusí pršet, stačí, když kape.*

48. Časová distance mezi příchodem libovolného individua a termínem k této události vhodným implikuje sebeújmu. *Kdo pozdě chodí, sám sobě škodí.*

49. Kategorický imperativ velí při volbě způsobu techniky přenosu intelektuální pomoci směrem k jedinci schopnému samostatného abstraktního myšlení přiklonit se k verbálnímu projevu, zatímco u ostatních subjektů volit přímý prudký tělesný kontakt. *Chytrému napověz, hloupého kopni. z netu*

Fázový přechod

Lidstvo lační po energii, zásoby fosilních paliv nejsou bezedné a potřeba stále roste. Obnovitelné zdroje jsou nestálé a málo koncentrované. Jaderné elektrárny čelí protestům zelených a uran také jednou dojde. Termonukleární syntéza lehkých prvků, ten svatý grál, odolává lidskému úsilí už mnoho desetiletí. Přitom silnice jsou plné aut, v oteplovacím se klimatu všude trčí chladiče klimatizací a exponenciálně rostoucí elektronika ve všech odvětvích, byť miniaturizovaná, vytěžuje kapacity elektráren na maximum.

Není proto divu, že když vědecký historik J. Crane objevil v poznámkách fenomenálního fyzika Richarda Feynmana zmínku o tom, že hmota v našem vesmíru není v nejnižším základním energetickém stavu, vzbudilo to značnou pozornost a naději. Jako když kulička klesající po zakřivené dráze úplně dolů se zachytí na malém výstupku, žlábků a nemůže dál. Přitom stačí ji jen nepatrně pošouchnout a padá hlouběji. Padá dál a může uvolnit další energii. Spousta energie. Zatímco, u štěpení uranu se uvolní jen asi 0,1% energie hmoty a u slučování vodíkových jader 0,7%, tak Feynmanův defekt by uvolnil hned 5% klidové energie hmoty. Dle známého Einsteinova vztahu $E=mc^2$. To by zabezpečilo lidstvo snad už navždy. To, že sám Feynman později připsal na okraj malou poznámku *riskantní, raději nezvěřejňovat*, nikdo nebral vážně.

Seriózní i bulvární média zaplavily články o tomto fenoménu a vědci horečně hledali způsob, jak kuličku

pošouchnout a uvolnit další její energii. Fenomén byl znám jako *fázový přechod*, podobně jako když zkondenzuje pára na vodu nebo voda zmrzne v led, vždy se uvolní její energie. Celý rok to bylo téma číslo jedna. Superpočítače počítaly, největší mozky horečně přemýšleli, a dokonce esoterici a šarlatáni přicházeli se svým kamenem mudrců a mentální energií. Konec konců byla to odvěká touha lidstva být pánem energie a teď byla možná na dosah.

Fyzikální ústavy a velké urychlovače v USA, Číně, Rusku a především Velký hadronový urychlovač LHC na hranicích Francie a Švýcarska měnily programy a hledali způsob jak hmotu pošouchnout. Vypisovaly se nové štědré granty. Ale hmota odolávala. Že by se velký Feynman přece jen mýlil?

Průlom nastal naprosto nečekaným způsobem. Japonská varhanistka Amaya Hotaru si povšimla, že píšťaly E se mnohem více zahřívají, než ty ostatní a to o dobrých 5-8 stupňů a navíc jeví v čase mnohem větší úbytek tloušťky stěny, než ostatní píšťaly. Tím se nepatrně i rozladí. Štěstí bylo, že jejím manželem byl fyzik a tak tento jev začal zkoumat. Netrvalo dlouho a dal ho do souvislosti s Feynmanovým defektem. Rezonance, ten známý jev, který nám umožňoval přijímat rádio nebo dokázal při koordinovaném pochodu i zbořit most, dovedl pošouchnout hmotu, změnit ji na jinou a uvolnit energii. Ve varhanách se to dělo jen v nanoměřítku, ale dělo se to. Vědci hned vyslovili teorii, že tímto přeskokem se naše hmota mění v temnou, námi nedekovatelnou hmotu, které je ve vesmíru plno. Proto ten záhadný úbytek tloušťky stěn píšťal. Teoretici pracovali naplno a rodil se jeden projekt za druhým. Nakonec zvítězil ten, který v saharské poušti vybudoval rezonanční centrum s velkou elektrárnou. Stovky velkých píšťal na frekvenci blízké tonu e (ukázalo se, že je to jen přibližně ton e) soustřeďovali svoji energii parabolicky do ohniska, kde byl terč z beryllia, které se nejlépe osvědčilo v laboratorních pokusech. Rezonance dovedla pošouchnout elektrony i kvarky v atomech a změnit je. Přitom se uvolní přebytečná energie.

Samozřejmě se ozývaly i hlasy odsuzující tento projekt. Poukazovaly na záludnost fázových přechodů, které mohou probíhat spontánně. Viz třeba podchlazená lahev s tonikem v zimě na balkoně. Stačí ji vzít do ruky, lehce s ní pohnout a pak jen sledovat jak se kapalina během okamžiku změní v led a celá lahev náhle zamrzne. Media je však měla za bláznů a všudypřítomné škarohlídy. Kdo by jim věnoval pozornost, když na obzoru je energetická soběstačnost pro mnoho pokolení.

Práce postupovaly rychle kupředu a na přelomu září a října nadešel den uvedení saharského projektu do činnosti. Celosvětovou pozorností si to nezadalo s přistáním Apolla 11 na Měsíci. Přenášely to všechny hlavní televizní stanice. Jen s tím rozdílem, že zařízení muselo být obsluhováno na dálku. Úroveň hluku byla přes všechny moderní izolace přece jen tak vysoká, že překračovala běžné normy více, než o řád. Proto také opuštěná oblast Sahary. To však vzhledem k robotizaci a elektronizaci průmyslu 4.0 nebyl žádný problém. Všude byly kamery a čidla měřících přístrojů. Politici a novináři se shromáždili v řídicím středisku si 10 km od zařízení. Konečně dal předseda Evropské komise, která se nejvíce podílela na financování projektu, souhlas a hlavní inženýr stiskl červené tlačítko. Chvilí se nedělo nic a pak začal růst ukazatel teploty v reaktoru a chvíli po něm i ukazatel vyrobené elektrické energie. Řídicím střediskem proběhl potlesk přítomných. Novináři začali vytukávat první titulky. Ukazatel výroby energie stoupal a po pěti minutách byl na 80% kapacity a po dalších pěti minutách dosáhl 100%. Rostl však dál a sálem to zašumělo. Růst výkonu neúprosně pokračoval a po další čtvrt hodině dosáhl 200%. Hlavní inženýr se domlouval o vypnutí zařízení s projektantem, když se to stalo.

Oči všech byly obráceny k siluete elektrárny na obzoru. Proběhl jí velký modrý záblesk a pak celé obrovské zařízení prostě zmizelo. Místo něj tam bylo jen velké nic. O zlomek vteřiny zmizel i pahorek s řídicím střediskem a pak celá Sahara. Evropa, Země a Měsíc a za čtyři minuty Mars, za osm minut Slunce. Vesmír se hroutil ve fázovém přechodu v temnou hmotu lemovaném ohnivou slupkou čisté energie. Vše probíhalo rychlostí světla, takže lidé se už nikdy nedozvěděli, co se vlastně stalo a v co se proměnili. Za 90 000 let pohlí celou Mléčnou dráhu a vydá se k Andromedě. Tak konečně se nám to podařilo – pošťouchli jsme hmotu a dali jsme o sobě vědět.

Ženy to v životě nemají jednoduché...

Když jsi tlustá - máš zhubnout
Když jsi hubená - není tě za co chytit
Když jsi škaredá - ponížují Tě
Když jsi pěkná - mají dvojsmyslné poznámky
Když jsi mladá - máš mít praxi
Když máš praxi - máš být mladá a perspektivní
Když se oblečeš seriózně - jsi kariéristka
Když se oblečeš pohodlně - neberou tě vážně
Když se oblečeš vyzývavě - jsi štetka
Když jsi škaredá - máš smůlu, nejsi reprezentativní
Když jsi pěkná - musíš být hloupá
Když jsi pěkná a máš postavení - musela jsi si ho "odležet"
Když pracuješ přesčas - jsi špatná matka a nebereš rodinu vážně
Když nepracuješ přesčas - jsi neperspektivní pracovní síla a nebereš práci vážně
Když jsi měla v posteli mnoho mužů - jsi štetka
Když jsi v posteli mnoho mužů neměla - jsi nemocná, frigidní či lesba z netu

Zajímavá přirovnání

Nic tak neomezuje svobodu slova jako rozbitá huba!
To že ti něco někdy nedojde, není chyba České pošty.
Dostaneš facku, že dohoniš loňský vlašťovky.
Byl tak starý, že pamatoval koupelny bez kachliček.
Ty knedlíky jsou tak staré, že jsou na nich vidět letokruhy.
Koukala jako chleba z tašky.
Držela to jako vegan husí stehno.
Nasával jak suchý záhon.
Kuře bylo tak nedopečené, že mi málem snědlo salát.
Žena je jako košile. Až když ji máš na krku, poznáš, co je to za číslo.

sebráno ze života

Kdo je to intelektuál?

Člověk, který objevil něco zajímavějšího než sex
Někdo, kdo byl vzdělán nad hranice své inteligence
Ten, kdo si libuje v pocitu, že zastupuje a poučuje lid
Nezkrocený intelekt dokáže člověka zaslepit vůči potřebám druhých
Téměř každý intelektuál je posedlý noblesní otázkou, co pohání morálitu
Ten, kdo nedovolí faktům narušovat dobrou stori

Hubne naše Země nebo tloustne?

I planety si hlídají své linie. Země postupně hubne. Sice na ni každý rok dopadá cca 40 mil. kg/rok meteoritů a meteoritického prachu a plynu, ale ještě víc, asi 90 mil. kg/rok ztrácí únikem vodíku a helia z horních vrstev atmosféry. Termickým pohybem a srážkami se atomy vodíku mohou urychlit až na únikovou rychlost. Vliv má také elektromagnetismus, ionizace a sluneční vítr. Máme se tedy bát, že oběžná dráha odlehčené Země se bude postupně vzdalovat od Slunce? Roční úbytek hmotnosti však představuje jen $8,37 \cdot 10^{-16}$ % hmotnosti Země. Můžeme být tedy v klidu. Nebude nám ani chybět vodík (to spíš to helium), protože ve vodě ho máme vázané nepřeberně množství.

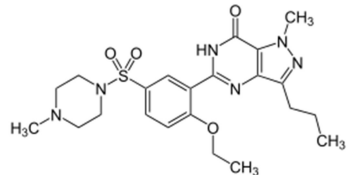
Jak vyřešit problém s pohlavími

V poslední době se nám nějak množí druhy pohlaví. V pořadu *Rozstřel* psycholog Jiří Procházka nastínil, že v současnosti máme na 40 druhů pohlaví. I když si je ani zdaleka nedovedu představit, tak budiž. Zřejmě nám budou postupně přibývat podobně jako hudební či módní styly. Navrhuji v tom zavést pořádek.

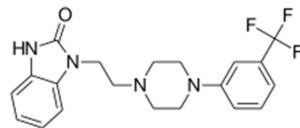
Základní pohlaví ve smyslu anatomickém je patrně již při letmé prohlídce subjektu. Pokud by jim však tradiční dělení muž – žena nevyhovovalo, tak navrhuji neutrální *výčnělek* – otvor, případně trochu potouchlejší *klíč* – zámek. A podobně jako v meteorologii je k objektivní teplotě ještě tzv. pocitová teplota, která bere v úvahu vlhkost, rychlost větru a další, tak bych zavedl *pocitové pohlaví* a tady bych dovolil spustit stavidla tvořivosti. Tím by se vyhovělo i typům *může čurat do mušle, ale nechce, a nemůže čurat do mušle, ale chtělo by*. Proč by nemohlo být pohlaví třeba *višňové*? Ne, nedělám si legraci z problémů menšin. Myslím, že si naopak oni dělají legraci z nás.

Znáte sildenafil?

Navrátil do mnoha starších manželství klid a pohodu, když ho firma Pfíizer pod názvem *Viagra* uvedla na trh. Drahá modrá pilulka se rázem stala šlágre.

Přítom byl preparát původně zkoušen na léčbu plicní hypertenze. Když ale muži odmítali vracet lékařům své nespotřebované pilulky, přišla firma na to, že zlatý důl je někde jinde. V r. 2013 už vypršely patenty v EU a *sildenafil* najdete i v generických léčích. Stále to však nejsou pilule jako Aspirin a jedno potěšení vás vyjde na více, než 100 Kč.

I ženy se dočkaly své růžové pilulky, jmenuje se *Addyi*, ale jsou s ní mnohem větší potíže, než s *Viagrou*. Jak s účinností, tak vyšší paletou vedlejších účinků. To jen ukazuje, že ženská sexualita přece není jako levizní ovladač, jako ta naše. Obsahuje *flibanserin*, který byl nejprve určen k léčbě depresí u žen v klimakteriu. Přesto to může být tip na vánoční dárek. Jak pro muže, tak pro ženy.

Zrcadlo 17. Listopadu

Kulaté výročí získání svobody nám zase nastavilo zrcadlo. Žijeme si velmi dobře, užíváme si svobody a snažíme se odolávat všem těm levicově-liberálním výstřelkům, které na nás útočí ze Západu a *fake news* z Východu. Mnohé evropské země by nám to záviděly a říkaly si, no vlastně idyla. Ale my tak nějak neumíme vyjít sami se sebou. Demokracie nám umožnila říkat, co si myslíme, v tom jsme dobří. Nic nám za to nehrozí a tak jsme až brutálně upřímní. Tak nějak nám však uniká, že i ten druhý má právo říct, co si myslí a co chce. Stejně demokraticky a není proto padouch a lump. Je jen jiný. Vidí to jinak, žil v jiném prostředí, má jiné zkušenosti. Jednota názorů je vzácná a i když krásná, může trvat jen krátký okamžik ve vypjatých revolučních událostech. Pak jsme zase každý jiný a je to dobře. Jednotu názorů, i když zdánlivou a vynucenou, jsme zažili v totalitním režimu a vedla k rozkladu.

Lidská společnost je dynamická a v dnešní technologické éře tím spíš. Věci a vztahy kolem nás se mění a my musíme přijmout postupně mnoho změn. Často si na ně ani nemáme čas zvyknout a přichází nová změna. To je náročné a může být u slabších jedinců zdrojem neuróz či až psychóz. Mám pocit, že celá naše společnost se stává nervózním pacientem a potřebovala by psychiatra nebo aspoň psychologa.

Že nijak neovlivníme, jestli ligu vyhraje Slávie, Sparta nebo Plzeň a musíme počkat na další roky, jsme si už zvykli. A stejně je to po volbách. Dopadlo to, jak to dopadlo. Může se nám to líbit nebo být naštvání, ale jak říká Jára Cimrman, to je tak to jediné, co s tím můžeme dělat. Většina nějak rozhodla. Rozčilovat se je zbytečné. Nemá cenu demonstrovat nebo osočovat ty druhé. V čem byla chyba? O svém názoru jsme přesvědčili málo lidí. Jak? Ne nadávkami či výkřiky v davu, do kterého přijdou jen lidé ze stejné názorové bubliny, ale argumenty ve věcné diskusi. Demokracie nepotřebuje jednotu, ta ji dokonce škodí. Demokracie však potřebuje toleranci a respekt k jinému názoru. Pak teprve funguje a představuje skutečnou svobodu.

Mám svůj názor a nemusím se bát, že za něj budu osočován a já také nebudu spílat názoru opačnému. Je prostě normální, že jeden chce něco a jiný zase něco jiného. Někoho vypískat není argument. Demokracie nejde přímou cestou, často kličkuje a je to spíše o

pokusech a omylech. Jak řekl Winston Churchill. „*Demokracie je nejhorší způsob vlády na světě. Mimo těch ostatních způsobů, co jsme zkusili.*“ Když je opravdová, tak je však stabilní a přečká různá úskalí.

Máme se ji ještě co učit. Počítal s tím i náš první prezident T.G. Masaryk a platí to i dnes o sto let později. Jedna generace je možná málo. Přesto na konci tunelu svítí malé světélko. I když se někdo pokouší věci lámat demonstracemi na náměstích, tak to nejsou většinou demonstrace nenávislné s dlažebními kostkami a zapalováním aut jako na západě a to je dobře. Tušíte, že tento náznak chvály směřuje k projektu Milion chvilék, který oproti létu zmírní pódiovou agresivitu. I když agresivní transparenty jako *vůle davu* zůstávají. Celostátní demonstrace, jako ta na pražské Letné však vzbuzují otazníky, když si uvědomíte, kolik muselo stát velké podium, ozvučení a ty velké obrazovky po celé pláni. Kdo stojí za zdánlivě spontánním vzepjetím lidu?

Demokracie to nemá lehké nikde. Když se podíváte, co vyvádějí v USA, aby se zbavili Donalda Trumpa, Britové s Brexitem či fanoušci demonstrací Francouzi, tak na tom nejsme vůbec zle. Dílem díky naší holubičí povaze či historicky získané nedůvěřivosti. Tak ji ještě doplníme o trochu větší sebevědomí a rozumné objektivní posuzování informací. Budeme se mít nejen lépe, ale budeme i méně naštvání.

S milováním bývají problémy

Milenec - má ženu, má čas, má chuť, ale nemá postel.
Vdovec - má chuť, má čas, má postel, ale nemá ženu.
Podnikatel - má chuť, má ženu, má postel, ale nemá čas.
Manžel - má ženu, má postel, má čas, ale nemá chuť.

Znáte Necyklopedii?

Na adrese necyklopedie.org naleznete trochu cimrmanovsky laděnou verzi encyklopedie. Není to kupodivu jen český projekt a existuje i mezinárodní *uncyclopedia.info* v národních mutacích. Zkuste vyvolat třeba hesla *studená válka* nebo *Tři králové*. Ale i obvyčejnější pojmy jako *svatba*, *porod*, *dítě*. Někdo si s tím dal skutečně práci.

Řešení úlohy: V Římě. Podle římských číslic je XL = 40 a L = 50. Míček stojí 0,5 € a pálka 10,5 €. Rybník zaroste z poloviny předposlední a tedy 47. Den.

A slovo závěrem

Před koncem minulého tisíciletí prognostici a média předvídali, že v r. 2020 člověk přistane na Marsu, vyléčíme rakovinu a podmaníme si termonukleární reakci. Nic z toho bohužel nenastalo, ale zase máme mnoho jiných divů, jako chytré telefony, elektromobily, přečtený genom a transplantace se staly běžnou součástí života. Také populismus, politickou korektnost, genderismus a MeToo. Každá epocha má holt to svoje a nikdy se nezavděčíte všem.

Ať už jste praváci či leváci, tak jste jistě do nového roku vykročili tou *pravou*. Je to sudý rok a ještě takový kulantní, tak ať je dobrý. Osobně ať nám přinese zdraví a štěstí a globálně pak mír a prosperitu. I když platí už trochu profláknuté, že nejdůležitější je zdraví, tak zdraví o hladu a bez peněz, taky není to pravé ořechové. Tak ať máte v nastávajícím roce od všeho slušný kus.

